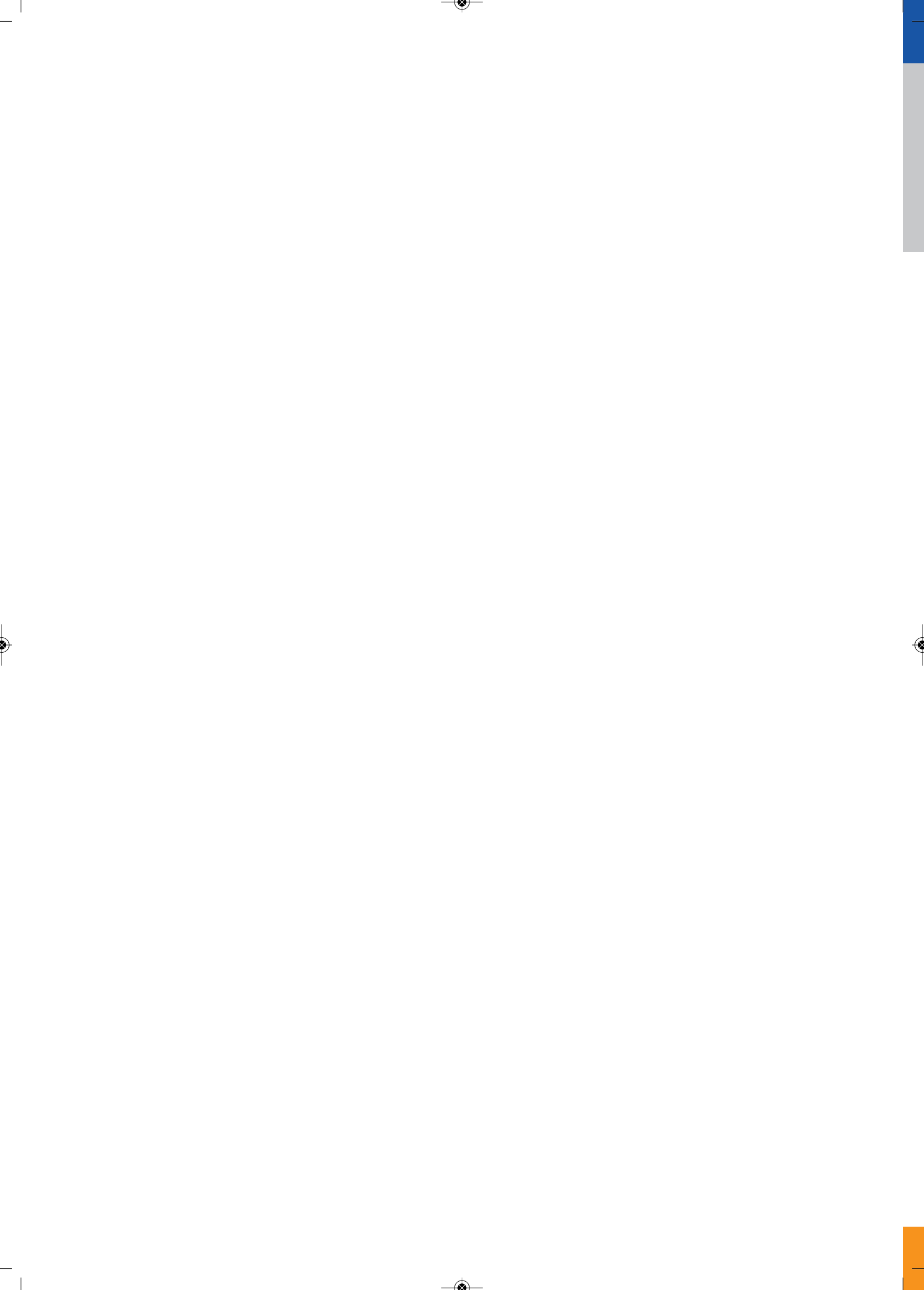

On Adımda
Okul Afet ve Acil Durum
Yönetimi Planı
Hazırlama Kılavuzu

AFETE HAZIR
TÜRKİYE

Bu kitap, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından “Afete Hazır Türkiye - Afete Hazır Okul Bilinçlendirme ve Eğitim Kampanyası” kapsamında düzenlenen “Afet Bilinci Eğitimleri Çalıştayı” sonuçları referans alınarak hazırlanmıştır.

Kasım 2013, Ankara

Copyright © 2013

Tüm hakları saklıdır.

Bu kitabın hiçbir bölümü ilgili kurumlar ve yayımcı kurumun yazılı izni olmadan elektronik, dijital veya mekanik yollarla çoğaltılıp dağıtılamaz.

Bu kitap kâr amaçlı kullanılamaz.

Hazırlayanlar ve Katkıda Bulunanlar*

Prof. Dr. Şerif BARIŞ

Yrd. Doç. Dr. Serpil GERDAN

Dr. Bülent ÖZMEN

*Soyadı alfabetik sırasına göre verilmiştir.

Redaksiyon

Prof. Dr. Şerif BARIŞ

Kapak Tasarım

Sadık SAKA, Yusuf BUDAK

Grafik Tasarım ve Uygulama

Sadık SAKA, Yusuf BUDAK

Proje Yönetimi

Başkan

Dr. Fuat OKTAY

Planlama ve Zarar Azaltma Dairesi Başkanı

Mehmet Akif DANACI

Afet ve Acil Durum Eğitim Merkezi Müdürü

Mete MİRZAOĞLU

Giriş

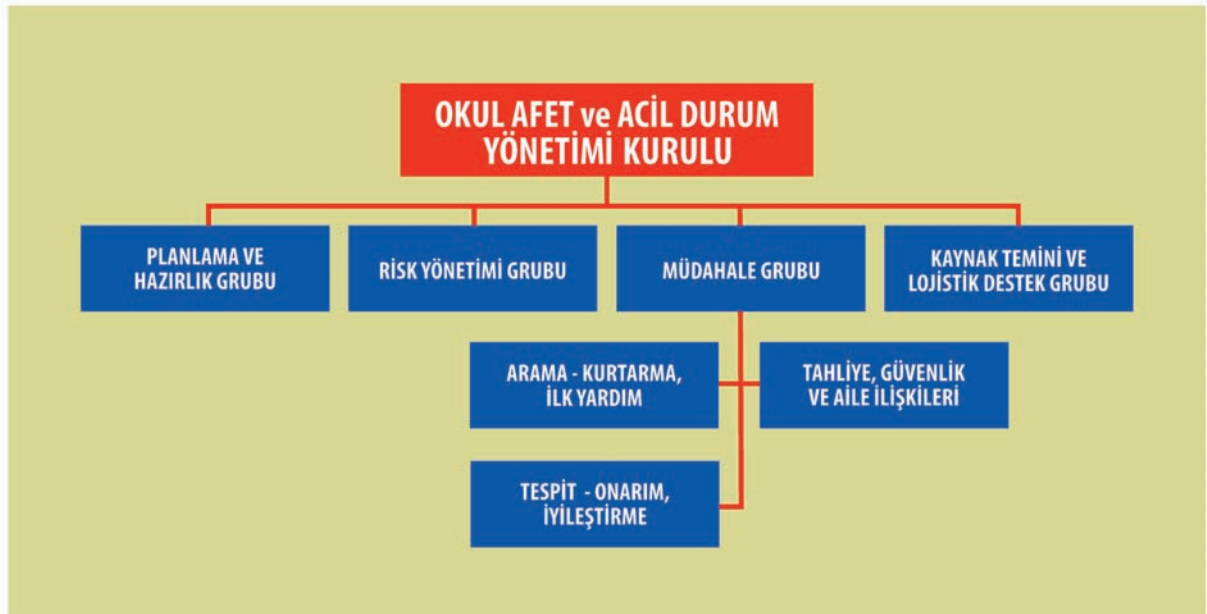
Planlama süreci Okul Afet ve Acil Durum Yönetim Planlamasını gerçekleştirecek olan okulların planlarını hızlı ve etkili şekilde hazırlayabilmelerine katkı sağlamak amacıyla 10 adımda özetlenmiştir.

1. ADIM:

Kurulunu Kur, Çalışma Gruplarını Oluştur

Afet ve acil durumlara yönelik faaliyetler ekip çalışması gerektirir. Bu nedenle tüm personel planlamanın aşamalarını benimsemeli ve plana hakim olmalıdır. Ekip çalışması anlayışı ile “Okul Afet ve Acil Durum Yönetimi Kurulu” ve çalışma grupları kurulmalıdır. Kurul, afet öncesi, esnası ve sonrasında yürütülecek faaliyetlerden ve afet ile ilgili mevzuata bağlı olarak planların hazırlanmasından sorumludur.

Okul Afet ve Acil Durum Yönetimi Kurulu, okulun karşı karşıya bulunduğu tehlike ve risklerin çeşidi, büyüklükleri, sıklıkları, okulun büyüklüğü ve insan yoğunluğu gibi değişkenler dikkate alınarak belirlenmelidir. Bu konuda bir kurumsal yapılanma modeli örneği Şekil’de verilmiştir.

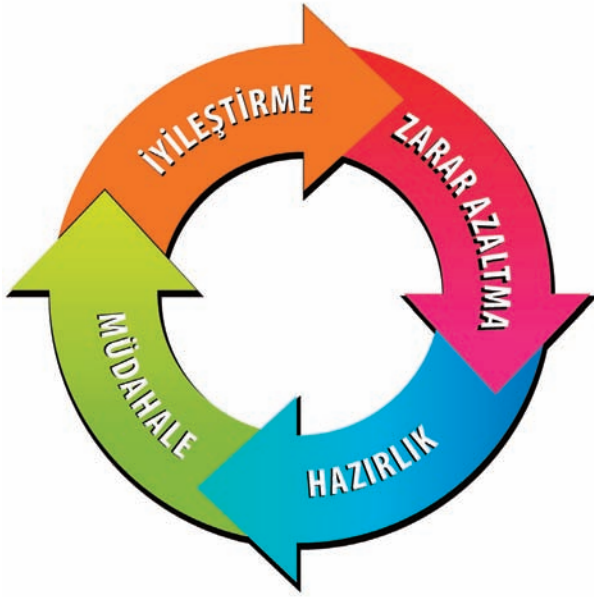

Afet Yönetimi Döngüsü

2. ADIM:

Planını Afet Yönetimi Döngüsüne Uygun Olacak Şekilde Hazırla

Okullarda afet ve acil durum yönetim sistemi oluşturabilmek ve afet planlaması ile afetlerle ilgili çalışmaları yürütebilmek için öncelikle afet veya acil durumu gerektiren sürecin hangi safha veya aşamalardan oluştuğunu dikkate almak gerekmektedir.

Yapılan faaliyetlerin birbirleriyle iç içe geçmiş, birbirlerini takip etmek zorunluluğu olan ve bir önceki safhada yapılan çalışmaların büyük ölçüde bir sonraki safhada yapılacak olan çalışmaların başarısını etkilemesi ve süreklilik göstermesi gibi nedenlerle afet ve acil durum yönetiminin döngüsel bir yapıya sahip olduğu unutulmamalı ve planlama sürecinde zarar azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme safhalarına ait bütün çalışmalar titizlikle planlanmalı ve uygulanmalıdır.

3. ADIM:

Okulun Genel Durumunu Açıkla

Okulla ilgili öğrenci sayısı, okul binasının müstemilatının fiziksel özellikleri, tehlikeli madde ve malzeme durumu gibi bilgiler toplanarak okulun mevcut durumunu gerçekçi bir şekilde tespit etmek gerekmektedir.

Çalışma Adımları

4. ADIM:

Zarar Azaltma Aşamasında Yapılacak Çalışmaları Planla

Bu aşamada yapılacaklar, okulun karşı karşıya kalabileceği tehlikelerin belirlenmesi ile başlar. Bundan sonraki adımlar, zarar görülebilirliğin ve risklerin belirlenmesidir. Tehlike ve risk belirleme çalışmalarından elde edilen sonuçlar doğrultusunda öncelikler belirlenmeli, varsa eksiklikler giderilmeli, tehlike ve risklerin önlenmesi veya en aza indirilmesi için gerekli faaliyetler planlanmalıdır.

Çalışma Adımları

5. ADIM:

Hazırlık Aşamasında Yapılacak Çalışmaları Planla

Hazırlık aşamasında planın tanıtılması ve yaygınlaştırılması, görevlilerin eğitimi ve bilgilendirilmesi, gerekli eğitim materyallerinin hazırlanması, tatbikatlarla bilgi ve becerilerin geliştirilmesi ve belirlenen eksikliklerin giderilmesi gibi çalışmaların yapılması gerekir.

Çalışma Adımları

6. ADIM:

Müdahale Aşamasında Yapılacak Çalışmaları Planla

Bir afetin oluşumunu takip eden ve afetin oluşundan hemen sonra başlayarak, afetin büyüklüğüne bağlı olarak 1-2 aylık süre içerisinde yapılan faaliyetlerin tümüdür.

Müdahale süreci; olayın büyüklüğünün tespiti, müdahale ekiplerinin faaliyetleri, olayın türü ve etkisine göre doğru davranış biçimlerinin sergilenmesi ve acil ihtiyaçların karşılanması gibi çalışmaları içerir.

Çalışma Adımları

7. ADIM:

İyileştirme Aşamasında Yapılacak Çalışmaları Planla

Ana hedef eğitimin mümkün olan en kısa süre içerisinde başlayabilmesinin temini ve meydana gelen olaydan elde edilen derslerin ışığı altında daha güvenli ve emniyetli bir okul ve eğitim ortamı oluşturmaktır.

İyileştirme sürecinde yürütülecek faaliyetler; bina ve tesislerin iyileştirilmesi, yönetsel aksaklıkların tespit edilerek giderilmesi, eğitsel ve psikolojik iyileştirme ve okulun yeniden faaliyete geçmesi gibi çalışmaları içerir.

Planlama Döngüsü

8. ADIM:

Her Aşamada Yapacağın Çalışmaların Okul Afet ve Acil Durum Yönetimi Planlama Döngüsüne Uygunluğunu Kontrol Et

Yapılan çalışmaların afet ve acil durum yönetimi döngüsüne uygunluğu ile, gerçekleştirilen ve gerçekleştirilemeyen faaliyetlerin kontrol edilmesinin ve gerekirse planlama çalışmalarının yeniden gözden geçirilmesinin planın başarısı için önemli olduğu unutulmamalıdır. Bu amaçla planın 1. ve 7. adımları tekrar gözden geçirilmeli, tatbiklarla ve yıllık olarak hazırlanacak çeşitli faaliyetlerle plan sınanmalıdır.

9. ADIM:

Yıllık Faaliyetleri Hazırla, Planları Değerlendir

Afet ve Acil Durum Yönetimi planları yaşayan, aktif planlardır. Bu nedenle bir kez hazırlanıp bırakılmamalıdır. Planın ve yapılan faaliyetlerin geliştirilebilmesi için mutlaka her faaliyetten sonra ve her yılın sonunda değerlendirilmesi gerekir.

Unutma

10. ADIM:

Unutma

Planların; elde edilen dersler, yapılan uygulamalar, değişen koşullar ve alınan önlemlere göre sürekli yenilenmesi gereken belgeler olduğunu unutma!

Not

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

Not

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

Not

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

Not

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

T.C.
BAŞBAKANLIK
Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

“Afetlerde Türkiye’nin Ortak Gücü”

www.afad.gov.tr
adresine yönlendirilmiştir.

